

Golden Joarn op de Bra (Boerhaar)

Ik ben geboren op 4 september 1950 als derde in een gezin van negen kinderen op de boerderij naast de kerk. De vroegere geschiedenis van het huis is beschreven in de bijlage aan het eind van dit document.

Mijn ouders, Antonius van den Berg en Johanna Theresia Wellenberg, pachten van 1947 tot 1959 het huis op het adres Boerhaar 57 met grond van de familie van Rossum. Zij voeren een zeer gemengd bedrijf met melkkoeien, een paard, varkens, kippen, akkerbouw met graan, bieten, aardappels, knollen en fruitteelt met appels, peren, pruimen en kersen.

De melk van de koeien gaat in 30-literbussen met paard en wagen naar de zuivelfabriek in Wijhe. De melkrijder brengt de bussen terug met de bestelde roomboter, karnemelk en soms hangop, maar ook deels gevuld met wei, een restproduct dat aan de varkens wordt gevoerd. Om de twee of vier weken zit het zakje met melkgeld geklemd onder de deksel van een melkbus, die gewoon aan de openbare weg wordt neergezet.

Pa brengt het met lange ladders geplukte hoogstamfruit zelf met paard en wagen naar de veiling bij het station van Wijhe. Ma verwerkt het valfruit tot appelmoes, gedroogde appels, peren, pruimen en kersen op sap. De eieren van de kippen gaan naar Bouwhuis in Broekland.

Water komt nog niet uit de kraan, maar uit een pomp. In een ketel wordt water opgewarmd of gekookt op een met eierkolen of briketten gestookte kachel voor de koffie, voor de schoonmaak en voor het bad. Een keer per week worden we in de teil afgesopt. Het water wordt optimaal gebruikt voor alle kinderen. Een wc is er niet. In de stal vind je achter een deur een plank met een gat. Naast het gat liggen oude kranten, waar je na de boodschap naar behoefte kunt afscheuren. Aan de buitenkant van het huis zit een gat in de muur en kan de 'doos' leeg geschept worden op de mestvaalt, die er direct tegenaan ligt.

De was gaat in het begin op de hand en wordt eerst geweekt. Dan gaat het in de kokkepot, een grote kookpot, die met riesebossen en kolen gestookt wordt. Na een tijdje pruttelen, wordt de was op een wasbord schoongeschrobd en het meeste water eruit geperst met de wringer. De kleine was droogt in de herfst en winter aan een rekje dat om de potkachel staat. De grote was gebruikt het hele plafond en hangt aan de balken in de kamer. Daar hangen ook worsten en nagelbouten van gerookt en gedroogd vlees.

Bij mooi weer worden de stukken witte was gebleekt op het grasveld, de zgn. bleek; voor of achter het huis en aan de waslijn wordt de was vervolgens te drogen gehangen. Na verloop van tijd maakt de kookpot plaats voor een grote houten wastobbe met elektrische aandrijving. Daarin wordt de was urenlang heen en weer geslingerd. Een vrijstaande centrifuge doet veel later zijn intrede en gaat bij een foutieve belading slingeren en verplaatst zich ongeremd door de keuken. Hij wordt gevolgd door een geïntegreerde die met de wastrommel in één behuizing zit. De was moet wel met de hand overgeladen worden.

Het achterhuis beschikt over een aparte wasruimte. Daar worden de melkbussen en het melkgerei gewassen met een typisch geurend ontsmettingsmiddel. De gewassen emmers en zeven (zieje) worden op de kop te drogen gezet in een rek.

Gras en graan worden in het begin met de zeis en zig gemaaid. Later komt er een, door het paard getrokken, machine met een maaibalk waarin met elkaar verbonden mesjes heen en weer kunnen schuiven. Het samengestelde mes wordt via de wielen aangedreven. Het gemaaid gras wordt daarna met een vork handmatig losgeschud. Later vervangt een vorkjes-schudder, ook getrokken door het paard, het handwerk. Enige jaren later maakt de vorkjesschudder plaats voor een trommelschudder. Eerst wordt het hooi met de hand bij elkaar geharkt en geopperd. Na een sleephark komt er een acrobaat met paardentractie, waarmee het hooi in rijen (zwill'n) gelegd wordt. Soms wordt het hooi op ruiters te drogen gestapeld.

Bij de grasmaaier is de wielaandrijving inmiddels vervangen door aandrijving met een benzinemotor. Haver en rogge worden met de zig gemaaid en met de hand tot schoven gebonden. Deze worden aam gasten gezet om te drogen. Als ze voldoende droog zijn, worden ze in een berg of op een zolder opgeslagen, waarna ze op een later moment op het erf gedorst worden.

Aardappels poten gebeurt in teamverband: pa steekt de gaten, de jongens mikken de pootaardappels erin en dichten de gaten. Voederbieten worden kruipend over de akker met de hand 'op één' gezet. Onkruid wordt bestreden met de hak. De jongens helpen daarbij mee, evenals met het 'trekken' van de bieten. Als het loof eraf gestoken is, worden de bieten in een kuil opgeslagen voor de winter. Ook het bietenloof gaat voor de koeien. Daarna wordt zaad voor knollen gezaaid.

Buiten op het erf en in de wei lopen overdag kippen. Een kippenhok staat dicht bij de boerderij en een tweede midden in het weiland met de boomgaard. Bloedluis is ook dan al een crime om te bestrijden, evenals ratten bij de kuikens; ma gaat het ongedierte met de greep te lijf. Op zondag parkeren kerkgangers hun aangespannen koetsen op het erf. De paarden krijgen water.

Boerhaar (de Bra)

Naast ons huis staat de Willibrorduskerk met daarachter de begraafplaats. De lagere school staat aan de andere kant van de wetering. Als je de schoolbel hoort en je rent meteen weg, dan ben je net op tijd in de klas. Lang staat er een landbouwschool naast het huis van het hoofd van de lagere school. De landbouwschool verhuist eerst naar Heino en weer later vandaar naar Raalte. Na verloop van tijd komt er een kleuterschool in het gebouw. Het kantoor van de Boerenleenbank wordt verplaatst naar een villa in Wijhe, waar de bank een nevenvestiging van de bank in Broekland is gestart.

Boerhaar ligt in een agrarisch gebied. Bijna elk huis buiten de bebouwde kom, kent wel wat varkens, kippen of een aantal koeien. In de Boerlestraat haalt de melkrijder op maar liefst 17 adressen de bussen melk op.

De oorspronkelijke Adrianusschool in 1960

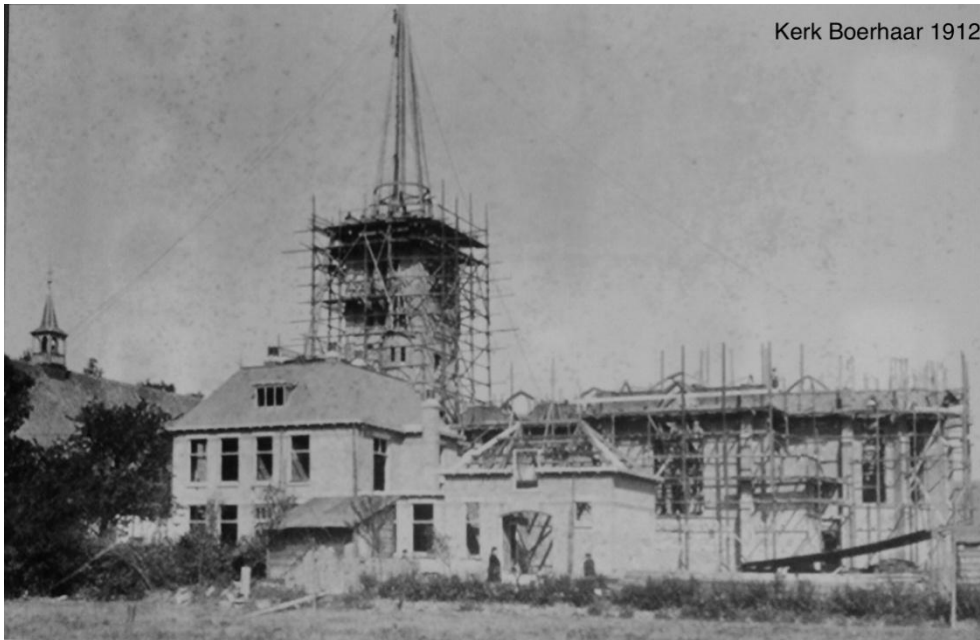
In de winter loopt bijna al het land achter de boerderij onder water en kan er geschaatst worden. Een aantal jongens moet bij Sinterklaas op het matje komen, omdat ze op verschillende plaatsen het puntdraad hebben doorgeknipt om zonder hindernissen grote rondes te kunnen schaatsen. Ook de wetering vriest wel eens dicht, waardoor je op de schaats naar Zwolle kunt. Begin jaren 60 vindt men de wateroverlast niet meer acceptabel en wordt een groot ruilverkavelingsproject opgezet waarbij land geruild wordt; sloten en weteringen worden rechtgetrokken, verdiept en verbreed. De Soestwetering wordt om de Boerhaar geleid.

Spelen doen de kinderen vooral buiten, met elkaar en met buurkinderen. Doordat de jeugd veel rondstruint, worden soms eenden- of duivennesten in knotwilgen gevonden en de eieren mee naar huis genomen. In het voorjaar worden kievitseieren gezocht. 's Zomers wordt in de wetering op stekelbaars en snoek gevist.

De kerk

De parochie met de Willibrorduskerk als centraal punt heeft veel invloed op de katholieke bevolking. Op zondag is er een vroege mis om acht uur, een gezongen hoogmis om tien uur en 's middags om drie uur Lof. Als misdienaar heb je regelmatig dienst als assistent van de pastoor of een invallende pater uit Sion (Diepenveen). Maar als je een vrije middag wilt, ga je 's morgens twee keer en ben je de rest van de dag vrij. Door de week is er om 7:30 uur een mis en zijn er soms ook rouw- of trouwmissen, waarbij de hulp van misdienaars wordt ingeroepen.

De Willibrorduskerk in aanbouw in 1912

Op de lagere school worden catechismus-lessen gegeven, houdt de pastoor regelmatig een praatje. Met semi-religieuze bijeenkomsten en discussiegroepen voor jongeren blijft die groep betrokken. Een bijzondere ervaring elk jaar weer is de processie vanuit de kerk over het kerkhof en door de toen nog heel grote pastorietaan. De fanfare gaat voorop, alle misdienaars lopen mee, net als een grote groep bruidjes, in het wit geklede meisjes. Bij twee rustaltaren onderweg wordt gestopt voor een korte plechtigheid.

Ook in de lagere schooltijd is dagelijkse kerkgang vooraf verplicht. Het aantal keren kerkbezoek wordt nog jaren vermeld in het schoolrapport. Achter het kerkhof en langs 'ons' land loopt een kerkpad voor de mensen die van de kant van Broekland en Middel naar de kerk komen lopen.

Boerhaar kent veel verenigingen:

- Amicitia, opgericht in 1919 als fanfare, maakt een enorme groei door tot showorkest als er een drumband en een majorettegroep bij komt. Pastoor Van Soest meldt trots dat meer dan 10% van zijn parochianen daar actief lid van is.
- ABTB (Aartsdiocesane Boeren en Tuinders Bond) voor de boeren.
- Boerinnenbond voor de vrouwen.
- JBTB (Jonge Boeren en Tuinders Bond). Deze wordt Katholieke Plattelands Jongeren (KPJ) en staat dan ook voor de meisjes en vrouwen open.
- De kerk kent een mannenkoor, waar in de loop der jaren ook vrouwen lid van mogen worden. Vaste organisten zijn lange tijd bakker Nijboer en schoenmaker Kistemaker.
- De missie-naaikring houdt jaarlijks een bazaar die veel geld op brengt voor missionarissen, die soms uit eigen kring afkomstig zijn.

- Eind jaren 70 is een carnavalsvereniging “De Wetringdempers” opgericht. De wetering die vroeger door Boerhaar liep en ook geliefd was om op trappetjes te spelen (en er in te kukelen!), ‘s winters te schaatsen en ‘s zomers te snoeken, is begin jaren 60 gedempt en om de Boerhaar gelegd. De trappetjes worden door de bakkers gebruikt om de meelzakken uit te spoelen.

Voor teamsporten moet de jeugd naar verenigingen in Wijhe zoals IJsselboys voor voetbal. Wij zijn vooral lid van de KPJ voor de sport, hardlopen, pyramide bouwen, voetbal en volleybal. Getraind wordt op een zandvlakte bij de ‘Bos van Hulsege’ aan de Raalterweg. De plaatselijke afdeling trekt het land door om deel te nemen aan elkaars sportdagen en organiseert er elk jaar zelf ook een, eerst op het land van boer Giesen, later op het Wijhese sportpark.

Sportdag KPJ: Volleybal ca. 1965

Het feest begint op vrijdagavond in een grote tent, op zaterdag begint het sportfeest met het bouwen van een menselijke pyramide. De afdeling met de hoogste wint. Op zaterdagavond is er feest, meestal met bekende bands als Bonnie St. Clair (I won't stand between them) of The Buffoons (Tomorrow is another day). Op zondagmorgen wordt in de parochiekerk een beatmis gezongen door het jongerenkoor Jokobo met een eigen begeleidingsband. Na de mis wordt er weer gesport, waarna het weekend met een daverend slotfeest wordt afgesloten.

De KPJ heeft een clubhuis in een oude schuur bij Van Gulp smederij en landbouwmechanisatie. Als een brand dit onderkomen vernielt, kan met hulp van de ABTB de inmiddels leegstaande locatie van de mengvoercoöperatie aan de Waterstraat worden betrokken. De veevoercoöperatie is dan al verhuisd naar Raalte. Ook in 2022 komt nog steeds een actieve KPJ-groep in dat gebouw bij elkaar.

Op culturele dagen is KPJ-Boerhaar altijd aanwezig met vaak bijzondere bijdragen, meestal ingestudeerd onder leiding van de zaakvoerder van de veevoercoöperatie Bert Steerneman. Zowel met sport als op cultureel gebied worden veel prijzen gehaald.

Bedrijvigheid op de Boerhaar

Er zijn winkels voor de meeste dagelijkse behoeften: twee warme bakkers (Nijboer en Boerhof), gecombineerd met kruidenierswaren, twee kledingwinkels, een café en woninginrichting (Boerkamp), een café en dorps huis (Geerts/Logtenberg) met zalen voor rouw en trouw en toneel- en muzikuitvoeringen. Bij slecht weer kijkt de lagere school voor gymnastiek uit naar een van de zalen.

Achter ons woont schoenmaker annex kruidenier Kistemaker, die ook dirigent en organist van het kerkkoor is. Naast ons zorgt de winkel van mevrouw Arends, onze buurvrouw, voor keukengerei, rozenkransen, bidprentjes en heiligenbeelden. In de aangrenzende houtzagerij van haar zoons worden hele boomstammen in planken gezaagd. Gait van Gurp beslaat in zijn smederij paarden en krijgt af en toe een trap terug. In de molen van Mentink wordt graan tot veevoer gemalen. De wieken zijn er al lang geleden afgehaald. De fietsenzaak (Willem van Gurp) gaat prima samen met een winkel in keukengerei, die door echtgenote Marie bestierd wordt. Ze hebben ook een kolenhandel, een benzinepomp en een taxibedrijf.

We telefoneren bij buurvrouw Arends alleen als het echt nodig is. Televisie kijken we de eerste jaren bij Kistemaker of bakker Nijboer, vooral voetbal op zaterdagmiddag. Nijboer senior is zo fanatiek dat hij in zijn enthousiasme soms bijna uit zijn gemakkelijke stoel schiet. De coöperatie van de ABTB verkoopt in de Waterstraat veevoer, kunstmest en agrarische artikelen. Met paard en wagen haalt de boer zelf de goederen op.

Boerkamp begint een wijnkelder speciaal voor jongeren, die in een paar jaar uitgroeit tot de Eldoradobar, die de hele begane grond in neemt. Elke zaterdag en zondag is er live muziek van meestal onbekende, maar wel goede bands. De manufacturenwinkel verhuist naar boven tot de toeloop zo groot wordt, dat ook de bovenverdieping aan de horeca wordt toegevoegd. In het weekend stromen soms wel 1500 jongeren uit de verre omtrek binnen.

Boerkamp, de latere Eldoradobar, de lagere school en de molen van Mentink voor 1934.

Na afloop of tussendoor wordt een karbonade, biefstuk of bal gehakt gegeten bij buurman Bats (Bertus) en Marie Logtenberg.

Het timmerbedrijf Geerts van de ouders van Marie gaat iets verderop en wordt bouwbedrijf Gait Dokman. Op zondagen treden in zaal Logtenberg vaak bekende groepen op, zoals The Motions. De vrijkomende ruimte wordt opslag- en oefenruimte voor Amicitia. Dit gebouw was voorheen parochiehuis en is ondanks een protestdemonstratie door de jeugd, die vindt dat het parochiehuis moet blijven, toch verkocht aan de familie Logtenberg. In de loop der jaren is het café-restaurant uitgebouwd tot feest- en sfeerlocatie, waar ook nog steeds bijeenkomsten voor de parochie zijn.

Boerhof bakkerij en meubels wordt nog een tijdje nevenvestiging van slagerij Hutten. Installateur Arnold Arends gaat samenwerken met Goosen in Wijhe en vertrekt daar naar toe. De zagerij en het winkeltje sluiten en de winkel met woning wordt omgebouwd tot woonruimte voor Henk Mentink, zoon van de molenaar die elders werkt, maar actief is in de gemeenschap als secretaris van kerk- en schoolbestuur. Hij is getrouwd met onderwijzeres Miep Punte.

Brood, beleg en andere producten worden gehaald bij en later bezorgd door Nijboer en tijdelijk door Boerhof. Ook bij een nieuwe bakker Jansen van der Sligte, uit Middel kunnen we terecht. Elke week komen ze langs om boodschappen te brengen, nadat we eerder het boekje met de bestelling gebracht hebben. Bij Kistemaker blijven we klant, de boodschappen halen we zelf op de fiets. Ook onze ouders zijn altijd blijven fietsen tot op hoge leeftijd. Ma heeft nog een tijdje een solex gebruikt, maar dat is ook het enige gemotoriseerde voertuig gebleven voor hun privégebruik. Slagerij Hutten is 400 meter verderop, dus voor het slachten en de nodige vleeswaren handig dichtbij. Er wordt een enkele keer een huisslachting gedaan door de vader van knecht Jan Holleboom. Als laatste sluit bakkerij Nijboer en moeten de boodschappen elders worden gedaan.

De ondernemers verdwijnen langzamerhand uit het dorp bij gebrek aan opvolgers. De Van Gurps blijven wat langer. De smederij wordt op de plek van boerderij Kolk een bedrijf voor landbouwmechanisatie en breidt uit met tuinmachines, een bouwmarkt en een installatiebedrijf. De benzinepomp en het taxibedrijf verhuizen naar Wijhe als de zoons de zaak overnemen. De winkel, fietsen- en kolenhandel worden gestopt.

De boerderij verhuist

In 1958/59 heeft de dochter van de eigenaar van de boerderij trouwplannen en moeten mijn ouders een andere plek zoeken. Gelukkig is er de vrijgezelle oom Anton die grond heeft aan de Boerlestraat. Daar wordt een nieuwe boerderij gebouwd door Dokman na advies van de broer van mijn moeder, oom Gerrit Wellenberg. De bouwmaterialen worden voor het merendeel aangevoerd met paard en wagen door Tijhuis, “de slepper”, uit Wijhe. De stenen worden van hand tot hand doorgegeven en opgegooid en belanden zo op de steiger. Pa is zelf maandenlang stenensjouwer, sleuvengraver en opperman. De specie voor de metselaars stort hij via een ladder met emmers in de kuipen op de steigers.

Elektriciteit en waterleiding worden pas een paar jaar na de voltooiing van de boerderij aangesloten. Eerst is het behelpen met water uit de pomp buiten of op de deel en als er uiteindelijk stroom is aangelegd, via een elektrische pomp in de kelder. Gekookt wordt op butagas; lege gasflessen ruilen we om bij aannemer De Haan.

Boerlestraat 15 - 'ut nije huus'

Op 30 april 1959 worden de koeien overgebracht naar de nieuwe boerderij. Vanwege Koninginnedag hoeft er geen les verzuimd te worden. Voor de jongens wordt speciaal vrij gevraagd van de aubade op het marktplaatsje in Wijhe, waar de hele school jaarlijks heen moet. Het lukt en pa gaat met vijf koeien aan een touw voorop, gevolgd door mijn broer en ik met ieder twee koeien. Het transport wordt afgesloten door onze knecht, Jan Holleboom, met vier of vijf koeien. Wij kunnen met onze koeien geen kant op en de koeien niet met ons, het is alleen maar in colonne vooruit.

De koeien gaan naar de Bitterbos, vier hectare grasland die niet bij de nieuwe boerderij ligt en alleen toegankelijk is via de klinkerweg die naar de boerderij van Reimert leidt. Twee keer per dag moeten we nog door diens weiland om te melken, met paard en melkwagen. De melkwagen heeft inmiddels een benzinemotor waarmee de koeien machinaal gemolken kunnen worden.

Melken in de wei

In het najaar, als het aantal te melken koeien terug loopt wegens droogstand, melken pa en ik vaak enige tijd met de hand. Het veevoer voor koeien, varkens en kippen wordt nog steeds met paard en wagen bij de coöperatie in de Waterstraat gehaald. Ondertussen heeft deze ook een vrachtwagentje voor de bezorging. We hebben nog steeds geen telefoon en gaan naar het timmer- en bouwbedrijf De Haan, iets verderop om de dierenarts, huisarts, KI-vereniging en de veehandelaren te bellen.

Op de nieuwe boerderij pompen we water uit de grond met een handpomp voor de koeien en het andere vee. Voor de was is een regenput ingegraven die gevuld wordt met water vanaf het dak. De eerste tijd is het behelpen met de verlichting. Dit gebeurt met olielampen. Het elektriciteitsnet in het laatste deel van de Boerlestraat wordt na geruime tijd met een aantal palen uitgebreid. Via bovengrondse draden aan houten palen, wordt ook onze boerderij met woonhuis bereikt. Een tijd lang staat er zelfs een transformatorhuisje voor onze schuur.

De boerderij met transformatorhuisje

De kachel wordt gestookt met hout dat in het najaar en de winter gekapt wordt uit de dan nog aanwezige houtwallen. De kookpot voor de was – steevast op maandag - wordt gestookt met dunne takken uit de houtwallen, de zgn. *rieze* (het rijshout).

Van berkenrieze (het rijshout van berkenbomen) worden bezems gebonden die, na een tijdje in water te hebben gelegen, prima schoon vegen en best nog een tijd meegaan. Willem van Gurp levert eierkolen, briketten en turf om de kachel te stoken. In de loop van de jaren gaan waterleiding, gas en elektriciteit ondergronds en kunnen we eindelijk mee in de vaart der volken. Dan is er ook een televisietoestel. In de negentiger jaren wordt riolering aangelegd. “Afval” wordt steevast elke week verbrand en wat niet wil branden, wordt in de grond gestopt.

Het gemengde bedrijf wordt in eerste instantie voortgezet zoals op de Boerhaar, maar zonder de bongerd. Een paar fruitboompjes en bessenstruiken voor eigen gebruik worden geplant. In de loop der jaren verdwijnen als eerste de kippen en nemen varkens hun plaats in de stallen in. Later verdwijnen ook de varkens en wordt de boerderij een melkveebedrijf. Ook de akkerbouw wordt al vrij snel afgebouwd; akkers maken plaats voor grasland.

Omdat de jongens steeds meer mee helpen, vertrekt knecht Jan Holleboom om in Deventer bij Thomassen en Drijver te gaan werken. Burenhulp (naoberschap of buur'nplicht) is nog steeds vanzelfsprekend voor heel veel werk. Als een koe moet kalven (er is nog geen hulpapparaat), staan er zo drie buren klaar om te helpen trekken. Ook met hooien helpt de buurt elkaar. Voor het bij huis halen van hooi is inmiddels een grote wagen op houten wielen met ijzeren hoepels aangeschaft. Het stapelen, het eerste jaar los op de wagen, is een hele kunst. Soms schiet een hoek er ondanks de wagentouwen uit en ligt het hooi op straat.

Hooi opsteken

De mechanisatie gaat verder, de loonwerker komt op met steeds grotere en betere machines. Flierman perst het hooi de eerste tijd nog lagedrukbaaltjes, daarna tot hogedrukbalen, waarvan er zo'n honderd op de wagen worden geladen. Het opsteken gebeurt meestal met twee man met een vork. Er is veel kracht en handigheid voor nodig. Het paard is soms te sterk voor het span en trekt alles kapot.

Voor het transport van de balen naar de hooizolder wordt een transporteur aangeschaft. Onder het melken maken de oudsten met ma de wagen leeg op de zolder, zodat daarna snel weer een vracht gehaald kan worden.

Halverwege de jaren 60 tijdens mijn stage in Luxemburg, gaat pa over tot de aanschaf van een trekker, een Ford Dexta, waarmee het grasmaaien, het uitrijden van de mest, kunstmest strooien, het hooischudden en -harken sneller gaan en het werkgemak aanzienlijk verbetert.

Als er voldoende hooi is, wordt gras ingekuild in een ronde betonnen silo, waarop houten opzetstukken geplaatst kunnen worden om de inhoud te vergroten. Als de behoefte aan wintervoer nog verder toeneemt en de inkuilmethode opnieuw verandert, lossen opraapwagens al rijdend over een steeds hogere bult gras. Met een trekker wordt de hoop goed vast gereden en vervolgens met zwart landbouwplastic en grond afgedekt. Ook wordt een deel van het gemaaid gras in Raalte gedroogd. In groene balen wordt het product met hogere voedingswaarde thuisgebracht.

In 1976, pa is dan 67, dragen onze ouders het bedrijf over. Automatisering met een krachtvoersysteem, nieuwe stallen, een beregeningsinstallatie voor het grasland en een efficiënt melksysteem maken het mogelijk verder uit te breiden. Zo heeft de boerderij zich steeds in kleine stappen doorontwikkeld tot een bedrijf met 130 melkkoeien en bijbehorend jongvee.

Beregenen

De boerderij in 2021

Onze oudste zoon wordt begin jaren 90 flink in het bedrijf betrokken. Verder uitbreiden blijkt niet mogelijk en lastig is alle grond rond de boerderij te krijgen. In 2021 kiest hij voor meer zekerheid, maar ook voor nieuwe mogelijkheden. Met zijn gezin emigreert hij naar Canada. De boerderij wordt verkocht na bijna 52 jaar boeren op de laatste locatie.

Cor van den Berg
Januari 2022

Veel dank aan broers Marinus en Ton, die voor uitstekende aanvulling hebben gezorgd.

Bijlage

De geschiedenis van de boerderij is ontleend aan ‘Boerhaar Hengeveld en Wengelo’ van H. Th. A. Hofstede - Schotman. Foto's zijn, behalve uit dit boek, afkomstig van de Historische Vereniging Wijhe en het familiearchief. De luchtfoto is gemaakt door Hoogeboom Raalte.

“Het woonhuis van de kastelein Gerrit Wijermars, weduwnaar Willemina van der Woerd, en zijn tweede vrouw Janna van Dam stond in 1832 aan de Boerhaar. Nadat Gerrit Wijermars een aan de Soestwetering gelegen perceel land, de Boerhaar genaamd, aan de R. C. Gemeente van Wijhe geschonken had, ging in 1845 het, naast de Rooms Katholieke Kerk gelegen, huis met gelagkamer over op zijn dochter Antonia Wijermars en haar man, de van het Wengevelde afkomstige, Hendrikus van Schooten. Hun zoon, Gerhardus van Schooten, was er landbouwer. Daarna werd de boerderij bewoond door Johannes Jozeph Evers van den Berg en Johanna Logtenberg, die in 1905 hertrouwde met Johannes Romadus Mentink”.